צָרִיךְ לַעֲמֹד בְּפָסוּק רִאשׁוֹן. וּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת כָּתַב שֶׁצָּרִיךְ לַעֲמֹד עַד ״עַל לְבָבֶךָ״, וְכֵן כָּתַב הָרַאֲבַ״ד.

וְעִקַּר מְקוֹם הַכַּוָּנָה הוּא פָּסוּק רִאשׁוֹן. הִלְכָךְ, אִם אַחַר שֶׁקָּרָא פָּסוּק רִאשׁוֹן נִרְדַּם וְלֹא יָכֹל לִקְרוֹת בְּכַוָּנָה - יָצָא.

הַקּוֹרֵא אֶת ׳שְׁמַע׳ לֹא יְרַמֵּז בְּעֵינָיו וְלֹא יִקְרֹץ בְּשְׂפָתָיו וְלֹא יַרְאֶה בְּאֶצְבְּעוֹתָיו. וְאִם עָשָׂה כֵּן, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר: ״וְלֹא אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב״. וְלֹא בְּכֻלָּה, אֶלָּא בְּפֶרֶק רִאשׁוֹן בִּלְבַד; אַף עַל גַּב דְּלָא בָּעֵינָן כַּוָּנָה אֶלָּא בְּפָסוּק רִאשׁוֹן, הָנָךְ אָסְרִינָן לְהוּ בְּכָל הַפֶּרֶק, מִשּׁוּם שֶׁנִּרְאֶה כְּקוֹרֵא דֶּרֶךְ עֲרָאי, וּכְתִיב: ״וְדִבַּרְתָּ בָּם״, וְדָרְשִׁינָן: עֲשֵׂה אוֹתָן קְבַע. וְכֵן הָא דְּאָמְרִינָן: הָאֵמָנִין עוֹסְקִין בְּמְלַאכְתָּן וְקוֹרִין אֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ שׁוּרַת הַבִּנְיָן וּבְרֹאשׁ הָאִילָן וְאֵין צְרִיכִין לְבָטֵל - דַּוְקָא מִפֶּרֶק רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ, אֲבָל בְּפֶרֶק רִאשׁוֹן צְרִיכִים לְבָטֵל מִמְּלַאכְתָּן וְלִקְרוֹת, מֵהַאי טַעְמָא, שֶׁלֹּא יְהֵא כְּקוֹרֵא דֶּרֶךְ עֲרָאי; אֲבָל אֵין צְרִיכִין לְיַרֵד לֹא הֵן וְלֹא בַּעַל הַבַּיִת, אֶלָּא יְכוֹלִין לִקְרוֹת לְמַעְלָה, רַק שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ בְּפֶרֶק רִאשׁוֹן מִמְּלַאכְתָּן.

יְרוּשַׁלְמִי: הַכַּתָּף, אַף עַל פִּי שֶׁמַּשָּׁאוֹ עַל כְּתֵפוֹ - קוֹרֵא אֶת ׳שְׁמַע׳. אֲבָל לֹא יַתְחִיל בְּשָׁעָה שֶׁטּוֹעֵן וְלֹא בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹרֵק, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לִבּוֹ מְיֻשָּׁב.

סד

קְרָאָהּ לְמַפְרֵעַ אוֹ שֶׁטָּעָה בָּהּ

קְרָאָהּ לְמַפְרֵעַ - לֹא יָצָא. כָּתַב הָרַמְבָּ״ם ז״ל: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּסֵדֶר הַפְּסוּקִים, אֲבָל אִם הִקְדִּים פָּרָשָׁה לַחֲבֶרְתָּהּ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי - יָצָא, לְפִי שֶׁאֵינָהּ סְמוּכָה לָהּ בַּתּוֹרָה; אַף עַל גַּב דִּתְנַן: לָמָּה קָדְמָה ׳שְׁמַע׳ לִ׳וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ׳, לְכַתְּחִלָּה סִדְּרוּהָ לְאָמְרָהּ כֵּן; וְאַף עַל גַּב דִּתְנַן: בֵּין ״רַ׳יאמֶר״ לְ״אֱמֶת וְיַצִּיב״ לֹא יַפְסִיק, הַיְנוּ כְּשֶׁקּוֹרֵא הַפָּרָשִׁיּוֹת בְּסֵדֶר תַּקָּנַת חֲכָמִים.

קָרָא פָּרָשָׁה וְטָעָה בָּהּ: אִם יוֹדֵעַ הֵיכָן טָעָה, כְּגוֹן שֶׁקָּרָא כֻּלָּהּ אֶלָּא שֶׁדִּלֵּג בָּאֶמְצַע פָּסוּק אֶחָד - חוֹזֵר לְרֹאשׁ אוֹתוֹ פָּסוּק וְגוֹמֵר הַפָּרָשָׁה. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיכָן טָעָה - יַחֲזֹר לְרֹאשׁ הַפָּרָשָׁה. טָעָה בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בְּסוֹף הַפָּרָשָׁה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם בְּסוֹף הָרִאשׁוֹנָה אוֹ בְּסוֹף הַשְּׁנִיָּה - יַחֲזֹר לְסוֹף פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה וְיַתְחִיל ׳וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ׳. טָעָה בְּ״וּכְתַבְתָּם״, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם בְּ״וּכְתַבְתָּם״ שֶׁבְּפָרָשָׁה רִאשׁוֹנָה אוֹ בַּשְּׁנִיָּה - חוֹזֵר לְ״וּכְתַבְתָּם״ שֶׁבָּרִאשׁוֹנָה. וְהֵנִי מִלֵּי, שֶׁלֹּא הִתְחִיל ״לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם״, אֲבָל הִתְחִיל ״לְמַעַן יִרְבּוּ״ - בְּיָדוּעַ שֶׁסּוֹף פָּרָשָׁה שְׁנִיָּה וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, שֶׁכֵּן הוּא הֶרְגֵּל לְשׁוֹנוֹ, לוֹמַר ״לְמַעַן יִרְבּוּ״ אַחַר פָּרָשָׁה שְׁנִיָּה.

סה

קְרָאָהּ סְרוּגִין, אוֹ שֶׁקְּרָאָהּ וְנִכְנַס לִמְקוֹם שֶׁקּוֹרִין אוֹתָהּ

קְרָאָהּ סְרוּגִין, אֲפִלּוּ שָׁהָה בָּהּ כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ - יָצָא; וְהוּא שֶׁלֹּא שָׁהָה בִּנְתַיִם מֻחְמַת אֹנֶס שֶׁעִכְּבוֹ מִלִּקְרוֹת. אֲבָל אִם שָׁהָה מֻחְמַת אֹנֶס, שֶׁלֹּא הָיָה הַמָּקוֹם רָאוּי לִקְרוֹת אוֹ אֹנֶס אַחֵר, אִם הִפְסִיק וְשָׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ - כְּשֶׁחוֹזֵר לִקְרוֹת צָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵהָרֹאשׁ.

קְרָאָהּ, וְנִכְנַס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמָצָא צִבּוּר שֶׁקּוֹרִין - צָרִיךְ לִקְרוֹת עִמָּהֶם פָּסוּק רִאשׁוֹן, שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה כְּאִלּוּ אֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם עִם חֲבֵרָיו.

סו

הֶפְסֵק בֵּין הַפָּרָקִים וּבְאֶמְצָעִיתָהּ וּבֵין ״אֱלֹהֵיכֶם״ לֶ״אֱמֶת״, וְאֵם מַפְסִיקִים בָּהּ לַעֲנוֹת קָדִישׁ וּקְדֻשָּׁה וְלַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, וְשֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בָּהֶן אֲפִלּוּ לִלְבֹּשׁ טַלִּיתוֹ אוֹ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין

בֵּין הַפָּרָקִים שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹם אָדָם נִכְבָּד מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ וּמֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם. וּבָאֶמְצַע, אֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַפָּסוּק, שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד.

וּפַרַשׁ רַשׁ״י: מִפְּנֵי הַיִּרְאָה - אָדָם שֶׁיִּרָא מִמֶּנּוּ שֶׁמָּא יַהַרְגֶנּוּ. וְכֵן כָּתַב הָרַמְבָּ״ם ז״ל: מֶלֶךְ אוֹ אֹנֶס. וְלָא נְהִירָא לַאדוֹנִי אָבִי הָרֹא״שׁ ז״ל, דְּהָא מִלְּתָא דִּפְשִׁיטָא, שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁעוֹמֵד בִּפְנֵי פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ! וּפַרַשׁ הוּא: מִפְּנֵי הַיִּרְאָה - הַיְנוּ יִרְאַת אָבִיו אוֹ רַבּוֹ, דִּכְתִיב: ״אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ״, וּתְנַן: מוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שָׁמַיִם. וְכֵן פֵּרְשׁוּ הַגְּאוֹנִים.

וּלְעִנְיַן לְהַפְסִיק לְקַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה וּל״בָּרְכוּ״ נֶחְלְקוּ הַפּוֹסְקִים: יֵשׁ אוֹמְרִים, אַף עַל פִּי שֶׁשּׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד - אֵינוֹ פּוֹסֵק, דְּכֵיוָן שֶׁעוֹסֵק בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם אֵין לוֹ לְהַפְסִיק בִּשְׁבִיל שֶׁבַח אַחֵר. וּבְסֵפֶר מִצְוֹת קָטָן כָּתַב: וְעוֹנִין קַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה וְ״אָמֵן״ שֶׁל ״הָאֵל הַקָּדוֹשׁ״ וְ״אָמֵן״ שֶׁל ״שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה״ בְּכָל מָקוֹם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁפּוֹסֵק לַכֹּל, אֲפִלּוּ בָּאֶמְצַע, דְּלָא גָּרַע מִמַּה שֶׁפּוֹסֵק לִשְׁאֹל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּלְהָשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, וְלָזֶה הִסְכִּים אָדוֹנִי אָבִי הָרֹא״שׁ ז״ל.

כָּתַב בַּעַל הַמַּנְהִיג: הַקּוֹרֵא אֶת ׳שְׁמַע׳ וּקְרָאוֹ חַזָּן לַעֲמֹד בַּתּוֹרָה - צָרִיךְ לַעֲמֹד לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה לִכְבוֹד הַתּוֹרָה, מִקַּל וָחֹמֶר מִכְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת וְיִרְאָתָם, שֶׁמַּפְסִיק בִּשְׁבִילָם.

וְאִלּוּ הֵן בֵּין הַפָּרָקִים: בֵּין בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה לִשְׁנִיָּה, בֵּין שְׁנִיָּה לִ׳שְׁמַע׳, בֵּין ׳שְׁמַע׳ לִ׳וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ׳, בֵּין ׳וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ׳ לְ׳רַ׳יאמֶר׳.

בֵּין ׳רַ׳יאמֶר׳ לֶ׳אֱמֶת וְיַצִּיב׳ לֹא יַפְסִיק; וְכָתַב הָרַמְבָּ״ם ז״ל: לֹא יַפְסִיק כְּדִין בֵּין פֶּרֶק לְפֶרֶק, אֶלָּא כְּמוֹ בְּאֶמְצַע הַפֶּרֶק - לִשְׁאֹל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּלְהָשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד. וְרִ״י